

در سال ۱۳۹۹، مصرف خصوصی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ به ۷۰۲۳/۲ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۸ معادل ۰/۵ درصد افزایش داشت. در این سال، سهم هزینه‌های مصرفی خصوصی از هزینه ناخالص داخلی (به قیمت بازار) به ۴۶/۳ درصد رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال ۱۳۹۸ معادل ۲/۸ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

۱۰-۱- خصوصیات اجتماعی و اقتصادی خانوارها

در مناطق شهری کشور

نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری ایران در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد بعد خانوار با ۱/۲ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۸ به ۳/۲ نفر رسیده است. بیشترین سهم خانوارها در این سال به ترتیب به خانوارهای سه و چهار نفره به میزان ۲۸/۲ و ۲۷/۸ درصد اختصاص داشت. این ارقام در مقایسه با ارقام سال قبل از آن به ترتیب ۰/۵ واحد درصد افزایش و ۰/۵ واحد درصد کاهش نشان می‌دهند.

توزیع افراد خانوارها برحسب گروه‌های سنی نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۹، حدود ۲۰/۶ درصد از افراد خانوار در محدوده سنی ۱۶ تا ۳۰ سال قرار داشته‌اند. مقایسه این سهم با ارقام سال‌های گذشته نشان‌دهنده روند نزولی سهم جمعیت جوان در خانوارها است. در این سال، ۱۶/۷ درصد از افراد خانوار بالاتر از ۶۰ سال سن داشتند که در مقایسه با رقم سال ۱۳۹۸ معادل ۱/۱ واحد درصد افزایش داشت. انتظار می‌رود در سال‌های آینده سهم این گروه سنی از جمعیت افزایش یابد.

بررسی توزیع افراد ۶ ساله و بیشتر خانوارها برحسب میزان سواد در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که ۱۰/۸ درصد از افراد خانوارها بی‌سواد بوده‌اند که نسبت به رقم سال قبل از آن معادل ۰/۱ واحد درصد کاهش داشت. همچنین، نسبت افراد تحصیل کرده با تحصیلات دانشگاهی رقم ۲۴/۱ درصد را ثبت کرد که نسبت به سال ۱۳۹۸ (۲۳/۳ درصد)، افزایش نشان می‌دهد. در سال مورد بررسی، ۲۵/۴ درصد از مردان، دارای تحصیلات دانشگاهی و ۷/۳ درصد بی‌سواد بودند؛ نسبت‌های مذکور برای زنان به ترتیب ۲۲/۹ و ۱۴/۲ درصد بود. توزیع افراد خانوار برحسب میزان سواد و گروه‌های سنی نشان می‌دهد که حدود ۵۶/۱ درصد از افراد بی‌سواد در گروه سنی بالاتر از ۶۰ سال قرار دارند. در این سال، ۱۱/۴ درصد از افراد بی‌سواد خانوار در سنین ۶ تا ۱۰ سال بودند که کودکان جامانده از تحصیل به شمار می‌روند.

بررسی تعداد افراد باسواد در خانوار به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای نشان می‌دهد در ۲۳/۵ درصد از خانوارهای دهک اول، هیچ فرد باسوادی وجود ندارد. در سایر دهک‌ها سهم خانوارهای بدون فرد باسواد در مقایسه با دهک اول بسیار پایین‌تر است. همچنین، در دهک‌های دوم و سوم به ترتیب ۱۱/۰ و ۷/۴ درصد از خانوارها، بدون فرد باسواد می‌باشند. از مجموع خانوارهای بدون فرد باسواد در کلیه دهک‌ها ۳۸/۶ درصد به دهک اول، ۱۸/۱ درصد به دهک دوم و ۱۲/۱ درصد به دهک سوم اختصاص دارد. به عبارت دیگر، حدود ۶۸/۸ درصد از خانوارهای بدون فرد باسواد در سه دهک اول که در پایین‌ترین سطح رفاهی می‌باشند،

به بخش‌های «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، هتلداری و رستوران»، «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» و «صنعت و معدن» به ترتیب به میزان ۲۳/۱، ۱۹/۷ و ۱۸/۱ درصد اختصاص داشت.

در سال مورد بررسی، توزیع افراد شاغل خانوارها برحسب میزان سواد و رشته فعالیت محل کار نشان می‌دهد که ۱۹/۸ درصد از کل شاغلان دارای تحصیلات ابتدایی، کمتر یا بی‌سواد بوده‌اند. بیشترین افراد بی‌سواد در بخش «ساختمان» و بیشترین افراد با تحصیلات دانشگاهی در بخش «خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» به کار اشتغال داشته‌اند. در سال ۱۳۹۹، حدود ۳۴/۸ درصد از افراد شاغل خانوارها دارای تحصیلات دانشگاهی بودند که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۱/۰ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. همچنین، سهم کارکن موسسات دولتی و عمومی از کل شاغلان در ادامه روند نزولی خود به ۱۴/۲ درصد رسید. سهم کارکن موسسات خصوصی با ۰/۲ واحد درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۸ به ۴۳/۸ درصد رسید. در سال مورد بررسی، سهم کارکن مستقل به ۳۵/۵ درصد رسید که در مقایسه با سال قبل از آن به میزان ۰/۲ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

بررسی نحوه تصرف مسکن محل سکونت خانوارها در سال مورد بررسی نشان می‌دهد سهم خانوارهای دارای مسکن شخصی (مالک‌نشین) از ۶۶/۶ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۶۶/۰ درصد در سال ۱۳۹۹ کاهش یافته است. درصد توزیع خانوارها به تفکیک دهک‌های هزینه و نحوه تصرف مسکن نشان می‌دهد که از کل خانوارهای دارای مسکن شخصی ۷/۶ درصد در دهک اول، ۸/۰ درصد در دهک دوم و ۸/۹ درصد در دهک سوم قرار دارند. در خصوص خانوارهای دارای مسکن شخصی، بیشترین سهم به دهک دهم و به میزان ۱۲/۶ درصد اختصاص دارد. در سال ۱۳۹۹، حدود ۲۳/۷ درصد از خانوارها اجاره‌نشین بودند که نسبت به سال ۱۳۹۸ حدود ۰/۲ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. از کل خانوارهای

قرار دارند. در خانوارهای دارای تعداد افراد باسواد بیشتر، دهک‌های بالاتر سهم بیشتری را دارا هستند؛ به‌طوری‌که از مجموع خانوارهای دارای ۵ نفر باسواد و بیشتر، دهک‌های نهم و دهم به ترتیب با ۱۴/۵ و ۱۳/۰ درصد، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. افزایش بعد خانوار در دهک‌های بالاتر و برخورداری از امکانات مالی بهتر، در بالا بودن سهم مذکور موثر است.

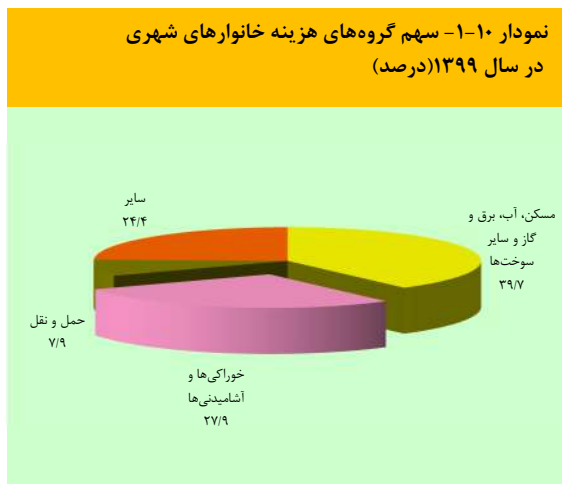
در سال ۱۳۹۹، سهم خانوارهای بدون فرد شاغل از کل خانوارها با ۲/۴ واحد درصد افزایش به ۳۱/۸ درصد رسید. بررسی روند سهم مذکور از سال ۱۳۸۸ نشان می‌دهد سهم خانوارهای بدون فرد شاغل به استثنای سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۳ که اندکی کاهش داشت، رو به افزایش بوده است. در سال ۱۳۹۹، سهم خانوارهای با یک فرد شاغل به ۵۲/۵ درصد رسید که نسبت به سال قبل از آن حدود ۱/۷ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. همچنین، سهم خانوارهای با دو نفر شاغل و خانوارهای با سه نفر شاغل و بیشتر، نسبت به سال ۱۳۹۸ کاهش داشته است.

توزیع تعداد افراد شاغل در خانوارها به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای نشان می‌دهد که از کل خانوارهای دهک اول ۴۳/۱ درصد بدون فرد شاغل می‌باشند. در دهک‌های اول، دوم و سوم به ترتیب حدود ۲/۰، ۱/۸ و ۱/۸ درصد از خانوارها، دارای سه فرد شاغل و بیشتر می‌باشند. وجود این خانوارها در دهک‌های پایین درآمدی نشان‌دهنده پایین بودن درآمد شاغلان آنها است. بررسی ویژگی دهک‌های بالای درآمدی برحسب تعداد افراد شاغل نشان می‌دهد که در دهک دهم ۴۵/۶ درصد از خانوارها دارای یک نفر شاغل می‌باشند. ۸/۷ درصد از کل خانوارهای دارای یک نفر شاغل نیز در دهک دهم قرار دارند.

توزیع افراد شاغل خانوارها برحسب رشته فعالیت اصلی محل کار در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که بیشترین سهم شاغلان

۱۰-۲- تحلیل هزینه‌های بودجه خانوار

براساس گزارش اداره آمار اقتصادی، مجموع هزینه ناخالص^(۱) خانوار در مناطق شهری در سال ۱۳۹۹ با ۳۸/۳ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۹۲۹/۴ میلیون ریال (ماهانه ۷۷/۵ میلیون ریال) رسید. در این سال، متوسط هزینه ناخالص یک خانوار شهری به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ معادل ۳۴۳/۲ میلیون ریال بود که نسبت به سال قبل از آن ۱/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. مقایسه حداقل دستمزد کارگران در سال ۱۳۹۹ (ماهانه ۱۹۱۰۴ هزار ریال) با متوسط هزینه ماهانه گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها در این سال (ماهانه ۲۱۶۳۹ هزار ریال) نشان‌دهنده این است که چنانچه خانوار دارای حداقل دستمزد بخواهد مصرفی معادل خانوار نمونه شهری و متوسط جامعه در گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها داشته باشد، می‌بایست حدود ۸۸/۳ درصد از درآمد خود را صرف تامین هزینه‌های خوراکی و آشامیدنی نماید.

۱- وجوهی نظیر نفقه، نذر و اعانه در صورتی که به خانوار دیگری پرداخت شده باشد، هزینه به حساب نمی‌آید. همچنین، مالیات و حق بازنشستگی (سهم خانوار) در هزینه منظور نشده است. پرداخت‌های خانوار بابت خرید، احداث، تغییرات، اضافات و تعمیرات اساسی در ساختمان، خرید حق امتیاز تلفن (ثابت و همراه) و سکه طلا و نقره سرمایه‌گذاری تلقی شده و در هزینه‌های ناخالص که مختص هزینه‌های جاری است، منظور نمی‌گردد. به عبارت دیگر، هزینه ناخالص (جاری) خانوار کلیه هزینه‌ها به‌استثنای هزینه‌های شغلی و سرمایه‌گذاری را دربر می‌گیرد.

دهک اول ۳۲/۶ درصد دارای مسکن استیجاری بودند که در مقایسه با سال قبل از آن ۲/۸ واحد درصد افزایش داشت. این سهم برای خانوارهای دهک دهم معادل ۱۱/۱ درصد می‌باشد.

بررسی نوع مصالح به کار رفته در ساختمان محل سکونت خانوار در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد که به ترتیب بیشترین سهم مربوط به ساختمان‌های آجری با تیرآهن (۳۶/۵ درصد)، بتون‌آرمه (۲۵/۴ درصد) و اسکلت فلزی (۲۳/۱ درصد) بوده است. حدود ۳/۸ درصد از ساختمان‌ها به دلیل نوع مصالح به کار رفته (بناهای آجری با تیر چوبی، خشتی، گلی و چوبی) استحکام پایینی در برابر حوادث و سوانح طبیعی نظیر سیل و زلزله دارند.

در سال ۱۳۹۹، حدود ۲/۴ درصد از خانوارها در محل سکونت خود از یک اتاق، ۲۸/۶ درصد از دو اتاق، ۵۲/۰ درصد از سه اتاق، ۱۳/۶ درصد از چهار اتاق، ۲/۳ درصد از پنج اتاق و ۱/۱ درصد از شش اتاق و بیشتر استفاده کرده‌اند. مقایسه سهم‌های مذکور با ارقام سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد سهم خانوارهای با یک و دو اتاق افزایش یافته و سهم سایر خانوارها ثابت مانده یا کاهش یافته است.

در سال مورد بررسی، به ترتیب ۹۹/۶ و ۱۰۰/۰ درصد خانوارهای شهری از امکانات آب لوله‌کشی و برق برخوردار بودند. همچنین، میزان برخوردارگی از گاز شهری و سیستم فاضلاب به ترتیب به ۹۵/۵ و ۵۹/۰ درصد رسید.

در سال ۱۳۹۹، حدود ۷۹/۲ درصد از کل خانوارها در محل سکونت از اینترنت برخوردار بودند که نسبت به سال قبل از آن حدود ۷/۵ واحد درصد افزایش داشته است. در این سال، ۵۱/۵ درصد از خانوارها دارای اتومبیل شخصی و ۹۷/۶ درصد نیز دارای تلفن همراه بودند. در سال مذکور، ۷۸/۵ درصد از خانوارها عضو شبکه‌های اجتماعی بوده‌اند که در مقایسه با سال قبل از آن ۷/۸ واحد درصد افزایش داشته است.

در سال ۱۳۹۹ به علت شیوع بیماری کرونا در کشور، تغییرات گسترده‌ای در روند هزینه‌های خانوارها ایجاد شد. تغییر رفتار مصرفی خانوارها در مقابله با شیوع بیماری، اجرای قوانین مربوط به فاصله‌گذاری اجتماعی توسط دولت، کاهش دید و بازدیدهای خانوادگی و محدود شدن برگزاری مراسم عزا و عروسی، تعطیلی برخی واحدهای صنفی و ایجاد محدودیت در ارائه خدمات برخی گروه‌های شغلی به متقاضیان، محدود کردن رفت و آمدهای درون و برون شهری توسط ستاد ملی مقابله با بیماری کرونا، تغییر شیوه آموزش مدارس و دانشگاه‌ها به صورت غیرحضوری و استفاده بیشتر از فناوری‌های ارتباطی در ارائه خدمات به مشتریان توسط کسب و کارها از جمله مواردی بودند که موجب تغییر ترکیب هزینه‌های خانوارها در مقایسه با سال قبل از آن شد. در این سال، گروه‌های «ارتباطات»، «لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» به ترتیب با ۵۷/۷، ۵۶/۲ و ۵۳/۰ درصد افزایش در مقایسه با سال ۱۳۹۸ بیشترین رشد هزینه ناخالص جاری را به خود اختصاص دادند. همچنین، هزینه ناخالص

جاری گروه‌های «رستوران و هتل» و «تفریح و امور فرهنگی» در مقایسه با سال ۱۳۹۸ کاهش یافت. در سال مورد بررسی، متوسط هزینه ناخالص خانوارهای شهری به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ با کاهش ۱/۴ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۸ مواجه شد. بررسی گروه‌های هزینه خانوار به قیمت‌های ثابت، تصویر بهتری از آثار شیوع گسترده کرونا بر بودجه خانوارها نشان می‌دهد. در این سال، به استثنای گروه‌های «ارتباطات»، «بهداشت و درمان» و «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» هزینه ناخالص واقعی در سایر گروه‌های هزینه‌ای نسبت به سال ۱۳۹۸ کاهش یافت. بیشترین کاهش هزینه حقیقی در گروه‌های «رستوران و هتل»، «حمل و نقل» و «تفریح و امور فرهنگی» به ترتیب به میزان ۳۹/۹، ۳۴/۲ و ۲۸/۱ درصد نسبت به سال ۱۳۹۸ بود. همچنین، گروه‌های «ارتباطات» و «بهداشت و درمان» با افزایش قابل ملاحظه هزینه واقعی به ترتیب معادل ۲۰/۵ و ۷/۵ درصد نسبت به سال ۱۳۹۸ مواجه شدند.

جدول ۱۰-۱- مقایسه تغییرات و سهم هزینه ناخالص جاری برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری (ده هزار ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۷		
۲۷/۹	۲۵/۳	۵۳/۰	۲۸/۶	۲۵۹۶۶/۴	۱۶۹۶۶/۵	۱۳۱۹۵/۴	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۰/۴	۰/۴	۲۹/۴	۲۳/۱	۳۷۱/۲	۲۸۷/۰	۲۳۳/۱	دخانیات
۲/۸	۲/۹	۳۱/۷	۷/۹	۲۶۰۱/۳	۱۹۷۵/۶	۱۸۳۱/۱	پوشاک و کفش
۳۹/۷	۳۹/۹	۳۷/۹	۳۶/۹	۳۶۹۲۶/۱	۲۶۷۸۷/۰	۱۹۵۶۶/۲	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۴/۳	۳/۸	۵۶/۲	۲۶/۶	۳۹۵۴/۳	۲۵۳۱/۲	۱۹۹۹/۱	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
۴/۹	۴/۹	۳۵/۷	۱۶/۸	۴۵۰۹/۲	۳۳۲۱/۸	۲۸۴۴/۲	بهداشت و درمان
۷/۹	۸/۹	۲۳/۲	۲۶/۱	۷۳۳۲/۷	۵۹۵۲/۹	۴۷۲۲/۰	حمل و نقل
۲/۰	۱/۸	۵۷/۷	۲۵/۱	۱۸۹۴/۷	۱۲۰۱/۳	۹۶۰/۴	ارتباطات
۱/۱	۱/۵	-۱/۹	۱۳/۹	۹۹۲/۴	۱۰۱۲/۱	۸۸۸/۶	تفریح و امور فرهنگی
۱/۰	۱/۳	۷/۴	۸/۰	۹۱۸/۲	۸۵۴/۹	۷۹۱/۳	تحصیل
۱/۱	۲/۰	-۱۹/۷	۲۶/۱	۱۰۵۳/۵	۱۳۱۱/۵	۱۰۴۰/۴	رستوران و هتل
۶/۹	۷/۴	۲۸/۹	۲۰/۹	۶۴۲۱/۳	۴۹۸۲/۵	۴۱۲۱/۳	کالاها و خدمات متفرقه
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۸/۳	۲۸/۷	۹۲۹۴۱/۲	۶۷۱۸۴/۳	۵۲۱۹۳/۰	هزینه کل

جدول ۱۰-۲- مقایسه تغییرات و سهم هزینه ناخالص واقعی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵)

برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری

(ده هزار ریال)

سهم از رشد (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۷		
-۰/۳	-۳/۴	-۱/۳	-۱۵/۸	۶۵۸۶/۴	۶۶۷۴/۵	۷۹۲۵/۲	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۰/۰	۰/۰	-۳/۶	-۰/۴	۱۰۹/۱	۱۱۳/۲	۱۱۳/۶	دخانیات
-۰/۲	-۱/۰	-۶/۵	-۲۹/۷	۸۴۲/۹	۹۰۱/۷	۱۲۸۲/۳	پوشاک و کفش
۲/۵	۳/۶	۵/۰	۸/۲	۱۸۱۵۲/۲	۱۷۲۸۲/۰	۱۵۹۷۲/۴	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۰/۰	-۰/۶	-۱/۵	-۱۹/۳	۹۲۷/۹	۹۴۲/۴	۱۱۶۷/۷	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
۰/۴	-۰/۴	۷/۵	-۷/۳	۲۱۹۹/۸	۲۰۴۶/۷	۲۲۰۸/۲	بهداشت و درمان
-۲/۴	-۱/۶	-۳۴/۲	-۱۹/۶	۱۶۲۵/۵	۲۴۶۹/۱	۳۰۷۰/۲	حمل و نقل
۰/۴	۰/۱	۲۰/۵	۷/۱	۸۸۷/۶	۷۳۶/۵	۶۸۷/۵	ارتباطات
-۰/۳	-۰/۳	-۲۸/۱	-۲۴/۲	۲۶۸/۱	۳۷۲/۸	۴۹۱/۵	تفریح و امور فرهنگی
-۰/۱	-۰/۲	-۸/۹	-۱۰/۰	۴۹۸/۵	۵۴۷/۳	۶۰۸/۲	تحصیل
-۰/۷	-۰/۳	-۳۹/۹	-۱۶/۱	۳۷۰/۷	۶۱۷/۲	۷۳۵/۸	رستوران و هتل
-۰/۸	-۱/۱	-۱۲/۵	-۱۶/۲	۱۸۵۵/۵	۲۱۲۱/۱	۲۵۲۹/۹	کالاها و خدمات متفرقه
-۱/۴	-۵/۳	-۱/۴	-۵/۳	۳۴۲۲۴/۳	۳۴۸۲۴/۴	۳۶۷۹۲/۵	هزینه کل(۱)

۱- هزینه کل واقعی به جای تقسیم هزینه کل به قیمت جاری بر شاخص کل قیمت‌ها، از مجموع هزینه‌های واقعی به تفکیک گروه‌های هزینه محاسبه شده است. علت اتخاذ این روش تغییر سهم گروه‌های هزینه به نسبت سال پایه می‌باشد.

۱۰-۳- تحلیل هزینه‌ای بودجه خانوار به تفکیک دهک‌ها

بررسی هزینه خانوار به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای نشان می‌دهد که نسبت متوسط هزینه خانوار در دهک دهم به دهک اول (۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین) در سال ۱۳۹۹ به ۱۶/۲ برابر رسید که نسبت به سال قبل از آن افزایش ۰/۵ واحدی داشته و نشان‌دهنده افزایش نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری کشور است. در سال ۱۳۹۹، متوسط هزینه یک خانوار در دهک دهم معادل ۳/۱ برابر متوسط هزینه یک خانوار شهری بود. این در حالی است که متوسط هزینه دهک اول ۰/۲ برابر متوسط هزینه یک خانوار شهری بود. بررسی‌ها نشان می‌دهد متوسط هزینه دهک‌های اول تا هفتم کمتر از متوسط هزینه یک خانوار شهری می‌باشد.

در سال ۱۳۹۹، هزینه حقیقی ناخالص در کلیه دهک‌های هزینه‌ای با کاهش مواجه بود. در این سال، بیشترین کاهش‌ها به ترتیب در دهک‌های دهم و اول به ترتیب به میزان ۱۵/۳ و ۳/۵ درصد بود.

جدول ۱۰-۳- مقایسه رشد هزینه ناخالص خانوار و تورم

(درصد) برحسب گروه‌های هزینه در مناطق شهری در سال ۱۳۹۹

رشد هزینه ناخالص واقعی	تورم	رشد هزینه ناخالص جاری	
-۱/۳	۵۵/۱	۵۲/۰	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
-۳/۶	۳۴/۲	۲۹/۴	دخانیات
-۶/۵	۴۰/۹	۳۱/۷	پوشاک و کفش
۵/۰	۳۱/۳	۳۷/۹	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
-۱/۵	۵۸/۷	۵۶/۲	لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه
۷/۵	۲۶/۳	۳۵/۷	بهداشت و درمان
-۳۴/۲	۸۷/۱	۲۳/۲	حمل و نقل
۲۰/۵	۳۰/۹	۵۷/۷	ارتباطات
-۲۸/۱	۳۶/۳	-۱/۹	تفریح و امور فرهنگی
-۸/۹	۱۷/۹	۷/۴	تحصیل
-۳۹/۹	۳۳/۷	-۱۹/۷	رستوران و هتل
-۱۲/۵	۴۷/۳	۲۸/۹	کالاها و خدمات متفرقه
-۱/۴	۴۷/۱	۳۸/۳	هزینه کل

فصل ۱۰ امور اجتماعی و رفاه خانوار

می‌دهند. با توجه به اینکه بیشتر خانوارهای اجاره‌نشین در دهک‌های پایین درآمدی قرار دارند، سهم بالای گروه مسکن نشان‌دهنده اثرپذیری بیشتر این گروه از تغییرات شاخص اجاره‌بها است. در بین دهک‌های هزینه‌ای، کمترین سهم دو گروه مذکور به دهک نهم به میزان ۶۴/۷ درصد اختصاص دارد.

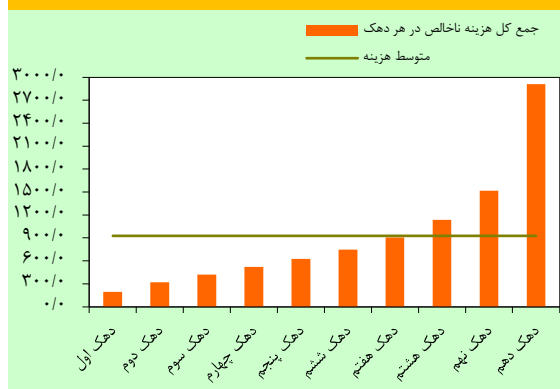
بررسی سهم هریک از گروه‌های هزینه در دهک‌های مختلف نشان می‌دهد گروه‌های «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در تمامی دهک‌ها بیشترین سهم هزینه را در بودجه خانوار به خود اختصاص می‌دهند. در دهک اول و دوم، دو گروه مذکور در مجموع به ترتیب ۷۷/۹ و ۷۴/۵ درصد از کل هزینه‌ها را تشکیل

ده هزار ریال) جدول ۱۰-۴- مقایسه متوسط هزینه ناخالص خانوارها در دهک‌های مختلف به قیمت جاری و ثابت در مناطق شهری

دهک	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
هزینه ناخالص جاری	۱۴۱۱۳	۲۳۰۷۱	۲۹۷۵۴	۳۶۶۸۳	۴۴۰۷۷	۵۲۶۳۵	۶۳۷۳۸	۷۸۹۸۸	۱۰۶۸۹۶	۲۲۱۸۶۹
سال ۱۳۹۸	۱۹۵۷۶	۳۲۱۰۶	۴۲۰۱۴	۵۱۹۱۲	۶۲۴۱۳	۷۴۵۲۹	۹۰۷۲۲	۱۱۳۳۹۹	۱۵۱۷۹۱	۲۹۰۹۲۶
رشد هزینه ناخالص (جاری) (درصد)	۳۸/۷	۳۹/۲	۴۱/۲	۴۱/۵	۴۱/۶	۴۱/۶	۴۲/۳	۴۳/۶	۴۲/۰	۳۱/۱
رشد واقعی هزینه ناخالص (درصد) (۱)	-۳/۵	-۲/۹	-۱/۹	-۱/۵	-۱/۴	-۱/۲	-۱/۴	-۰/۳	-۲/۹	-۱۵/۳

۱- ارقام واقعی براساس شاخص تورم به تفکیک دهک‌های هزینه محاسبه شده و با نتایج حاصل از متوسط خانوار قابل مقایسه نیست.

نمودار ۱۰-۲- مقایسه متوسط هزینه خانوار با متوسط هزینه مناطق شهری در دهک‌های مختلف در سال ۱۳۹۹ (میلیون ریال)

بررسی میزان هزینه‌ها در دهک دهم نسبت به دهک اول به تفکیک گروه‌های مختلف هزینه‌ای نشان می‌دهد بیشترین نابرابری در گروه‌های «رستوران و هتل»، «حمل و نقل»، «تحصیل»، «پوشاک و کفش» و «تفریح و امور فرهنگی» وجود دارد؛ به نحوی که هزینه دهک دهم در این گروه‌ها به ترتیب ۴۴/۷، ۴۲/۷، ۳۹/۳، ۳۸/۵ و ۳۴/۱ برابر دهک اول می‌باشد.

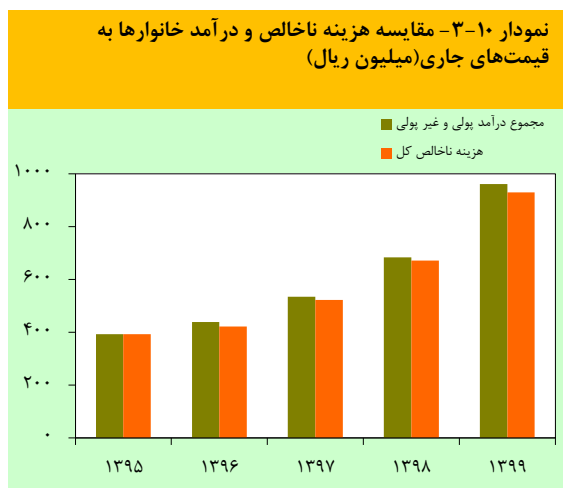
جدول ۱۰-۵- سهم گروه‌های مختلف هزینه در دهک‌ها در مناطق شهری در سال ۱۳۹۹ (درصد)

سهم متوسط	دهک ۱	دهک ۲	دهک ۳	دهک ۴	دهک ۵	دهک ۶	دهک ۷	دهک ۸	دهک ۹	دهک ۱۰
خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۳۱/۹	۳۳/۱	۳۳/۶	۳۴/۱	۳۳/۴	۳۱/۹	۳۲/۰	۲۹/۹	۲۷/۷	۲۷/۹
دخانیت	۱/۴	۰/۹	۰/۸	۰/۶	۰/۶	۰/۵	۰/۵	۰/۴	۰/۳	۰/۴
پوشاک و کفش	۱/۱	۱/۶	۲/۰	۲/۱	۲/۷	۲/۸	۲/۹	۳/۲	۳/۲	۲/۸
مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها	۴۶/۰	۴۱/۴	۳۸/۹	۳۷/۵	۳۷/۴	۳۷/۱	۳۵/۷	۳۷/۴	۳۷/۰	۳۹/۷
لوازم، اثاث و خدمات مورد استفاده در خانه	۲/۴	۲/۸	۳/۴	۳/۵	۳/۶	۴/۰	۴/۴	۴/۳	۴/۹	۴/۳
بهداشت و درمان	۳/۸	۴/۴	۴/۵	۴/۷	۴/۶	۵/۰	۴/۹	۴/۷	۵/۶	۴/۹
حمل و نقل	۳/۹	۴/۷	۴/۷	۵/۳	۵/۵	۵/۷	۶/۳	۶/۸	۸/۳	۷/۹
ارتباطات	۲/۶	۲/۶	۲/۶	۲/۵	۲/۴	۲/۴	۲/۳	۲/۱	۲/۱	۲/۰
تفریح و امور فرهنگی	۰/۵	۰/۶	۰/۸	۰/۸	۰/۹	۱/۰	۰/۹	۱/۱	۱/۲	۱/۱
تحصیل	۰/۴	۰/۶	۰/۷	۰/۷	۰/۸	۱/۰	۱/۱	۱/۱	۱/۱	۱/۰
رستوران و هتل	۰/۴	۰/۶	۰/۷	۰/۷	۰/۸	۱/۱	۱/۲	۱/۲	۱/۴	۱/۱
کالاها و خدمات متفرقه	۵/۴	۶/۶	۷/۴	۷/۵	۷/۳	۷/۷	۷/۷	۷/۶	۷/۲	۶/۹

میزان آن تحت تاثیر تغییرات قیمت در بازار مسکن بوده و معمولاً جریان نقدی برای خانوار به دنبال ندارد.

بر اساس گزارش نتایج بررسی بودجه خانوار در مناطق شهری در سال ۱۳۹۹، سهم درآمدهای متفرقه خانوار شامل حقوق مستمری و بازنشستگی، درآمد اجاره خانه، یارانه، سود حاصل از سپرده‌های سرمایه‌گذاری، اوراق مشارکت و مواردی نظیر آن به ۲۴/۲ درصد رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۸ به میزان ۰/۸ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

مقایسه متوسط درآمد (۹۶۱/۱ میلیون ریال) و هزینه (۹۲۹/۴ میلیون ریال) خانوارها در سال ۱۳۹۹ به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد که بودجه خانوارها در این سال با مزاد مواجه بوده است.

در سال ۱۳۹۹، بررسی متوسط درآمد ناخالص خانوار بر اساس تعداد نفرات خانوار نشان می‌دهد خانوارهای ۴ نفره بالاترین میزان درآمد (۱۰۳۳/۶ میلیون ریال) را داشتند. این گروه از خانوارها حدود ۲۷/۸ درصد از کل خانوارها را شامل می‌شوند. بعد از این گروه، خانوارهای ۳ نفره با ۱۰۲۴/۰ میلیون ریال درآمد سالانه، بیشترین رقم درآمد را به خود اختصاص دادند. سهم این گروه از کل خانوارها ۲۸/۲ درصد می‌باشد. بیشترین درآمد سرانه به خانوارهای یک نفره (۶۲۷/۸ میلیون ریال) اختصاص داشت؛ این گروه از خانوارها ۸/۴ درصد از کل خانوارها را شامل می‌شوند.

۱۰-۴- تحلیل هزینه خانوار به تفکیک استانی

بررسی متوسط هزینه ناخالص سالانه یک خانوار در مناطق شهری استان‌های مختلف کشور نشان می‌دهد در سال ۱۳۹۹، استان تهران بیشترین و استان هرمزگان کمترین میزان هزینه به قیمت‌های جاری را در میان استان‌های کشور داشته‌اند. متوسط هزینه یک خانوار در استان تهران به قیمت‌های جاری معادل ۳/۲ برابر هزینه یک خانوار در استان هرمزگان می‌باشد. همچنین، بررسی هزینه خانوارها به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد، در این سال، استان‌های تهران و گلستان به ترتیب بیشترین و کمترین سطح هزینه حقیقی را در میان استان‌های کشور داشته‌اند. متوسط هزینه حقیقی یک خانوار به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در استان تهران معادل ۳/۱ برابر هزینه یک خانوار در استان گلستان می‌باشد.

در سال ۱۳۹۹، متوسط هزینه ناخالص به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در پنج استان یزد، کرمان، اصفهان، مازندران و گیلان افزایش و در سایر استان‌ها کاهش یافت. استان فارس با ۲۷/۹- درصد بیشترین کاهش و استان یزد با ۹/۳ درصد بیشترین افزایش هزینه واقعی را به خود اختصاص دادند.

بررسی بعد خانوار در بین استان‌های کشور نشان می‌دهد بیشترین رقم به استان سیستان و بلوچستان (۴/۳۳ نفر) و کمترین آن به استان گیلان (۲/۸۸ نفر) اختصاص داشته است. با در نظر گرفتن بعد خانوار، استان‌های تهران و سیستان و بلوچستان به ترتیب بیشترین و کمترین هزینه سرانه را در میان استان‌های کشور به قیمت ثابت داشته‌اند.

۱۰-۵- تحلیل درآمد خانوار

متوسط درآمد پولی و غیر پولی ناخالص یک خانوار در سال ۱۳۹۹ با ۴۰/۵ درصد افزایش به ۹۶۱/۱ میلیون ریال (ماهانه ۸۰/۱ میلیون ریال) رسید. از این مقدار، ۶۵/۱ درصد درآمد پولی ناخالص و ۳۴/۹ درصد درآمد غیر پولی بود. قسمت عمده درآمدهای غیر پولی شامل ارزش اجاری مسکن است که

جدول ۱۰-۶- متوسط درآمد سالانه ناخالص یک خانوار در مناطق شهری به تفکیک گروه‌های درآمد (ده هزار ریال)

سال	درصد تغییر		سهم (درصد)
	۱۳۹۸	۱۳۹۹	
۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۳۹۹
۳۶۰۳۲/۹	۴۴۲۳۹/۶	۶۲۶۱۱/۱	۶۵/۱
۴۷۲۸/۸	۵۷۳۵/۰	۷۹۹۳/۲	۸/۳
۷۶۸۱/۷	۹۳۵۴/۷	۱۲۹۰۳/۰	۱۳/۴
۱۴/۷	۲۷/۴	۳۶/۱	۰/۰
۵۵۷/۸	۶۲۷/۷	۱۰۴۲/۵	۱/۱
۸۷۱۲/۴	۱۰۴۷۸/۶	۱۴۰۹۲/۸	۱۴/۷
۱۲۹۰۶/۳	۱۶۰۱۱/۴	۲۳۲۸۷/۲	۲۴/۲
۱۴۴۶/۰	۲۰۰۴/۸	۳۲۵۶/۳	۳/۴
۱۷۳۹۵/۶	۲۴۱۷۹/۲	۳۳۴۹۴/۳	۳۴/۹
۱۳۸۷۵/۶	۱۹۸۴۳/۹	۲۷۴۴۴/۰	۲۸/۶
۳۵۲۰/۱	۴۳۳۵/۳	۶۰۵۰/۳	۶/۳
۵۳۴۲۸/۵	۶۸۴۱۸/۷	۹۶۱۰۵/۵	۱۰۰/۰

۱- با توجه به اینکه تعداد خانوارهای نمونه دارای درآمد از مشاغل آزاد کشاورزی بهینه نمی‌باشد، ارقام این گروه درآمدی قابل استناد نمی‌باشد.
 ۲- شامل برآورد ارزش اجاری مسکن در برابر خدمت و رایگان. ارزش کالاها و خدمات در برابر مزد و حقوق، رایگان (نه از خانوار دیگر) و تولید برای مصرف در خانه از محل کسب کشاورزی و غیر کشاورزی می‌باشد.

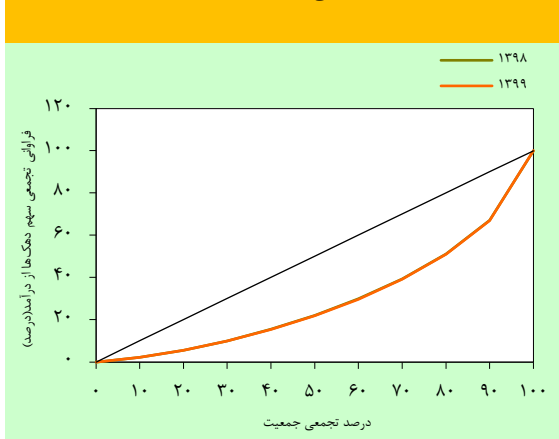
۱۰-۶- اندازه‌گیری و تحلیل نابرابری توزیع درآمد

در سال ۱۳۹۹، ضریب جینی به رقم ۰/۴۱۸۵ رسید که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۰/۷ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال، نسبت درآمد ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها از ۱۵/۷ برابر در سال ۱۳۹۸ به ۱۶/۱۸ برابر افزایش یافت. سهم ۲۰ درصد خانوارهای با درآمد بالا با ۰/۱۱ واحد درصد افزایش، از ۴۸/۹۴ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۴۹/۰۵ درصد در سال ۱۳۹۹ رسید. بررسی سهم دهک‌ها از کل درآمد در سال ۱۳۹۹ نشان‌دهنده افزایش سهم دهک‌های هشتم و نهم، کاهش سهم دهک‌های چهارم و پنجم و ثابت ماندن سهم سایر دهک‌های درآمدی در مقایسه با سال ۱۳۹۸ است. در مجموع، وضعیت توزیع درآمد در این سال به ضرر دهک‌های پایین و متوسط درآمدی و به نفع دهک‌های بالای درآمدی بوده است.

جدول ۱۰-۷- شاخص‌های نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری

سال	۱۳۹۸	۱۳۹۹
ضریب جینی	۰/۴۱۵۷	۰/۴۱۸۵
سهم ۴۰ درصد خانوارهای کم‌درآمد (درصد)	۱۵/۴	۱۵/۲
سهم ۴۰ درصد خانوارهای با درآمد متوسط (درصد)	۳۵/۷	۳۵/۷
سهم ۲۰ درصد خانوارهای با درآمد بالا (درصد)	۴۸/۹	۴۹/۱
نسبت ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها (برابر)	۱۵/۷	۱۶/۲

نمودار ۱۰-۴- مقایسه منحنی لورنز در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹

۱۰-۷- تامین اجتماعی

۱۰-۷-۱- تامین اجتماعی حمایتی

در سال ۱۳۹۹، تعداد کل افراد مورد حمایت کمک‌معیشت‌بگیر کمیته امداد امام خمینی (ره) برابر با ۴۴۸۱ هزار نفر بود که نسبت به سال قبل از آن ۶/۳ درصد معادل ۳۰۳ هزار نفر کاهش داشت. در این سال، مستمری پرداختی سرانه به مددجویان معیشت‌بگیر معادل ۲۳/۹ میلیون ریال بود که نسبت به سال قبل از آن و به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵، به میزان ۱/۸ درصد افزایش داشت.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۹

در سال ۱۳۹۹، تعداد بازنشستگان اصلی صندوق تامین اجتماعی به ۲۲۰۸/۳ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۶/۲ درصد رشد داشت.

سازمان بیمه سلامت ایران که تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است، کارکنان دولت و افراد تحت پوشش آنان، روستاییان و سایر اقشار را در مقابل هزینه‌های پزشکی بیمه می‌کند. در سال ۱۳۹۹، تعداد افراد تحت پوشش سازمان بیمه سلامت ایران معادل ۴۲/۳ میلیون نفر بود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۰/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این تعداد، ۲۰/۳ میلیون نفر تحت پوشش صندوق روستاییان، ۱۳/۷ میلیون نفر مشمول بیمه سلامت همگانی، ۵/۲ میلیون نفر زیر نظر صندوق کارکنان دولت، ۰/۴ میلیون نفر تحت عنوان بیمه ایرانیان و بقیه به‌عنوان سایر اقشار از خدمات سازمان بیمه سلامت ایران بهره‌مند شدند. تعداد افراد تحت پوشش صندوق روستاییان، بیمه سلامت همگانی و صندوق سایر اقشار در سال ۱۳۹۹ در مقایسه با سال قبل از آن افزایش و تعداد افراد تحت پوشش صندوق‌های کارکنان دولت و بیمه ایرانیان کاهش داشته است.

۱۰-۷-۳- بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر عهده‌دار بیمه کشاورزان و سایر اقشار روستایی است. براساس قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین اجتماعی، برخورداری از مزایای این صندوق به‌صورت اختیاری طراحی شده است؛ به همین دلیل، گسترش آن از طریق فعالیت‌های کارگزاری صورت می‌گیرد. در سال ۱۳۹۹، تعداد کل کارگزاری‌ها به ۱۸۱۷ مورد رسید که در مقایسه با سال قبل از آن (۱۷۹۰ کارگزاری) حدود ۱/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جدول ۱۰-۸- تعداد کارگزاری‌ها و بیمه‌شدگان صندوق بیمه

اجتماعی روستاییان و عشایر

درصد تغییر	سال	
	۱۳۹۹	۱۳۹۸
بیمه‌شدگان اصلی (هزار نفر)	۱۹۸۳/۹	۱۷۷۶/۰
تعداد کارگزاری‌ها	۱۸۱۷	۱۷۹۰

ماخذ: صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر

۱۰-۷-۲- تامین اجتماعی بیمه‌ای

نظام تامین اجتماعی بیمه‌ای توسط صندوق تامین اجتماعی، سازمان بیمه سلامت ایران^(۱) و در برخی موارد صندوق‌های مستقل در کشور برقرار می‌شود. بر اساس آمار سال ۱۳۹۹، صندوق تامین اجتماعی و سازمان بیمه سلامت ایران در این سال در مجموع ۸۶/۸ میلیون نفر را تحت پوشش داشتند. این تعداد بیمه‌شده در مقایسه با سال ۱۳۹۸ به میزان ۰/۵ درصد افزایش داشت. عضویت هم‌زمان در دو صندوق و پرداخت چند حق بیمه برای برخورداری از مزایای هم‌زمان بازنشستگی توسط یک نفر، در بالا بودن نسبی تعداد افراد بیمه‌شده در مقایسه با جمعیت کل کشور موثر بوده است. انتظار می‌رود با برقراری سامانه‌های الکترونیکی و صدور بیمه‌نامه براساس کد ملی، خطاهای آماری ناشی از برخورداری افراد از چند طرح بیمه‌ای در محاسبه کل افراد بیمه‌شده کاهش یابد.

صندوق تامین اجتماعی، کارگران و کارمندان تحت پوشش قانون کار را از طریق طرح‌های مشارکت اجباری و افراد خویش‌فرما را از طریق ترتیبات قراردادی تحت پوشش خدمات این صندوق قرار می‌دهد. تعداد بیمه‌شدگان اصلی صندوق تامین اجتماعی در سال ۱۳۹۹ به ۱۴/۶ میلیون نفر رسید که نسبت به سال ۱۳۹۸ معادل ۱/۵ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، با احتساب کل بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران اصلی و تبعی، کل افراد تحت پوشش صندوق تامین اجتماعی با ۰/۷ درصد افزایش به ۴۴/۵ میلیون نفر رسید. از کل افراد تحت پوشش، ۷/۲ میلیون نفر مستمری‌بگیر و سایرین تحت پوشش خدمات بیمه‌ای صندوق بودند.

۱- براساس ماده ۳۸ قانون برنامه پنجم توسعه کشور و به منظور تجمیع منابع مالی سلامت، رفع هم‌پوشانی بیمه‌های درمانی، برقراری عدالت اجتماعی در بخش سلامت، تامین پوشش کامل بیمه سلامت، یکسان‌سازی سیاست‌ها و روش‌های اجرایی در حوزه بیمه سلامت، تشکیل امور مراکز طرف قرارداد، تشکیل پرونده سلامت، فعال‌سازی نظام ارجاع و پزشک خانواده و کاهش سهم مردم از هزینه‌های درمان به ۳۰ درصد، سازمان بیمه سلامت ایران از سال ۱۳۹۱ تشکیل و کلیه وظایف سازمان بیمه خدمات درمانی به این سازمان محول گردید.

در سال ۱۳۹۹، میزان کمک و سهم مصوب دولت در صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر با ۵۲/۷ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۸۶۷۴/۸ میلیارد ریال رسید که ۲۴/۸ درصد آن تخصیص یافت.

تعداد بیمه‌شدگان صندوق مزبور در سال ۱۳۹۹ به ۱۹۸۴/۰ هزار نفر رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۸ معادل ۱۱/۷ درصد افزایش داشته است.

۱۰-۸- شاخص‌های توسعه انسانی^(۱)

براساس گزارش دفتر برنامه عمران سازمان ملل متحد^(۲)، شاخص توسعه انسانی کشور ایران در سال ۲۰۲۰ به رقم ۰/۷۷۷ رسید که در بین ۱۹۱ کشور رتبه ۷۷ را کسب نمود. براساس این گزارش، شاخص امید به زندگی در سال ۲۰۲۰ برای ایرانیان ۷۴/۸ سال بوده که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ (معادل ۷۶/۱ سال)، کاهش یافته است. در سال ۲۰۲۰، میانگین سال‌های تحصیل بزرگسالان حدود ۱۰/۶ سال بوده که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ تغییر نداشته است. در این سال، میانگین سال‌های مورد انتظار تحصیل برای کودکان در سن مدرسه ۱۴/۶ سال بوده که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ (۱۴/۷ سال) اندکی کاهش نشان می‌دهد. درآمد ناخالص ملی سرانه (براساس شاخص برابری قدرت خرید^(۳)) نیز در سال ۲۰۲۰ معادل ۱۲۶۲۴ دلار برآورد شده که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ (معادل ۱۲۴۰۱ دلار)، افزایش یافته است.

براساس گزارش سازمان مذکور سطح توسعه انسانی کشورها به چهار دسته بسیار بالا، بالا، متوسط و پایین تقسیم می‌شود. کشورهای با رتبه توسعه انسانی بین ۰/۷۰۰ تا ۰/۸۰۰

از جمله کشورهای با سطح توسعه انسانی بالا می‌باشند. براساس رقم شاخص، کشور ایران در گروه کشورهای با رتبه توسعه انسانی بالا قرار دارد. در این سال متوسط شاخص توسعه انسانی در کشورهای با سطح توسعه انسانی بسیار بالا که ۶۶ کشور را شامل می‌شود، رقم ۰/۸۹۵ بود که در مقایسه با رقم سال ۲۰۱۹ (معادل ۰/۹۰۲)، نشان‌دهنده افت سطح توسعه انسانی کشورهای مذکور است. متوسط شاخص برای کل جهان در سال ۲۰۲۰ معادل ۰/۷۳۵ بود که نسبت به سال ۲۰۱۹ به میزان ۰/۰۰۴ واحد کاهش داشته است. در سال ۲۰۲۰، نروژ با ۰/۹۵۹ بیشترین رقم شاخص توسعه انسانی را دارا بود.

چنانچه اثر نابرابری توزیع امکانات در شاخص‌های مرتبط با شاخص توسعه انسانی نیز مورد توجه قرار گیرد و شاخص توسعه انسانی تعدیل شده براساس نابرابری‌ها محاسبه گردد، شاخص توسعه انسانی نروژ به رقم ۰/۹۰۶ کاهش خواهد یافت. در این سال برای کشور ایران در خصوص شاخص مذکور رقم ۰/۶۸۸ اعلام شده است.

۱- برگرفته از گزارش توسعه انسانی (HDR) دوره ۲۰۲۱-۲۰۲۲

۲- United Nations Development Program (UNDP)

۳- Purchasing Power Parity